

① ^{しちどさが} ^{ひと} ^{うたが}
七度探して人を疑え

- Nerozvážené obviňování lidí je špatné, a proto bychom měli zvážit všechny ostatní možnosti před tím, než někoho obviníme.
- (dosl.) „Sedmkrát hledej, než začneš o lidech pochybovat.“
- Podobá se českému ‘Dvakrát měř, jednou řež.’

Alternativní forma: ^{じゅうへんさが}
十編探して人を疑えⁱ

^{ななにちたず}
七日尋ねて人を疑えⁱⁱ

^{ななたびたず}
七度尋ねて人を疑えⁱⁱⁱ

例文： 七度尋ねて人を疑えだ。もっとよく自分^{じぶん}で探すべきだよ。

‘Je to tak, že bychom měli zvážit všechny možnosti před tím, než někoho obviníme. Měl bys sám ještě lépe pohledat.’

Poznámky k formě:

- 探して ^{さが} sloveso 探す ‘hledá’ v *-te* tvaru
- 疑え ^{うたが} sloveso 疑う ‘pochybuje’; rozkazovací tvar

② ^な ^こ ^{じとう} ^か
泣く子と地頭には勝てぬ^{iv}

- Nelze zvítězit nad někým, kdo si nedá říct
- (dosl.) „Nad plačícím dítětem nebo správcem půdy nelze vyhrát.“^v
- Podobá se angl. *You can't fight City Hall.* Též *We must fall down before a fox in season.*; *The man of power wins without fail.*; *Kings have long arms.*; *Needs must when the devil drives.*^{vi}
- Podobá se slovenskému ‘Je to ako hrach o stenu hádzat.’

Alternativní forma: ^な ^こ ^{じとう} ^か
泣く子と地頭には勝たれぬ^{vii}

例文： あんなに厳格で頑固な彼が孫に甘えられるとどんな無理^{むり}でもきいてしま^らしい。泣く子と地頭には勝てぬということだ。

‘Zdá se, že ať děláte, co děláte, i na takového přísného tvrdohlavce, jako je on, platí, když se k němu přitulí vnoučata. Holt, jak se říká, nemůžeš zvítězit nad plačícím dítětem nebo správcem *džitó*.’

Poznámky k formě:

- 泣く^な ‘brečí’, ‘pláče’, ‘kňourá’
- 地頭^{じとう} správce půdy ve středověkém Japonsku, hl. v období šógunátů Kamakura a Muromači. Z vůle šóguna řídil panství a statky, které byly spravovány v rámci dané provincie. Pojem *džitó* doslova znamená „hlava země“ a používal se i jako označení „místní“, př. „vlivný místní“ (地頭人).
- 勝てぬ^か sloveso 勝つ ‘zvítězí’; záporný tvar používaný v *bungo* (ぬ je atributivní forma archaické zápornky ず, dnes nahrazena ない)^{viii}

③ 大器晩成^{たいきばんせい}

- Velký talent dozrává později
- Podobá se angl. *late bloomer*; *Great talent is attained late.*; *Better late ripe and bear than early blossom and blast.*; *Who goes slowly goes far.*; *Slow and steady wins the race.*^{ix}
- Podobá se slovenskému ‘Pomaly ďalej zájdeš.’

例文： 彼女は明らかに大器晩成型の努力家だったのである。

„Ona totiž zjevně byla ten typ snaživého člověka, u nějž talent dozrává později.”

Poznámky k formě:

- 大器 velká nádoba, velmi nadaný člověk
- 晩成 opožděné/pozdní dozrání/dovršení

④ 絶体絶命^{ぜったいぜつめい}

- Zoufalá či bezvýchodná situace (šlamastika)
- Podobá se českému ‘být zahnaný do kouta’; ‘být v koncích/úzkých’; potažmo se nabízí srovnání s výrazy ‘patová situace’ či ‘mrtvý bod’, které poskytují jinou významovou rovinu.
- Podobá se slovenskému ‘byť v kaši’; ‘byť zahnaný do rohu’; ‘byť v koncoch’; ‘byť v úzkých’.
- Podobá se angl. *be driven into a corner*; *be in a real pinch*; *get into a desperate situation*; *desperation*; *have one’s back to the wall*; *all bases are loaded* a na jiné významové rovině pak *stalemate* či *deadlock*.
- Podobá se jap. ピンチ.

例文： どちらも勝ち目はなかった。絶体絶命だった。^{かめ}x

‘Ani u jednoho to nevypadalo na vítězství. Byla to bezvýchodná situace.’

Poznámky k formě:

- 絶命 ‘smrt’, ‘konec života’, ‘zkáza’ (絶命する ‘vydechne naposled’, ‘skoná’)
- 絶体 má význam jen ve spojení se 絶命 (homonymum 絶対^{ぜったい} ‘absolutně’, ‘bezvýhradně’, ‘naprosto’)
- 絶 ‘přerušit’, ‘zarazit’, ‘přetnout’, ‘utnout’

ⁱ <http://kotowaza-allguide.com/na/nanatabitazunete.html> | <http://jisho.org/word/七度尋ねて人を疑え>

ⁱⁱ <http://www.jlogos.com/d005/5551966.html>

ⁱⁱⁱ http://kotowaza.avaloky.com/pv_fam17_01.html

^{iv} <http://jisho.org/word/泣く子と地頭には勝てぬ>

^v http://www.languagerealm.com/japanese/japaneseproverbs_na.php

^{vi} <http://kazuno.in.coocan.jp>

^{vii} <http://kotowaza-allguide.com/na/nakukotojitou.html>

^{viii} <https://classicaljapanese.wordpress.com/2014/12/22/zu/> | <http://japanese.stackexchange.com/questions/235/>

^{ix} <http://kotowaza-allguide.com/ta/taikibansei.html> | <http://kazuno.in.coocan.jp/99kotowaza/99ta/Taiki-bansei.htm>

^x <http://tatoeba.org/eng/sentences/show/176322>